

Druktebeeld Zeeland
2023 - 2024

**KENNISCENTRUM
KUSTTOERISME**

Colofon

©2024, HZ Kenniscentrum Kusttoerisme.

Alle teksten en gegevens in deze uitgave mogen worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden, mits met bronvermelding. Hoewel wij bij totstandkoming van deze rapportage de grootst mogelijke zorgvuldigheid hebben betracht, bestaat altijd de mogelijkheid dat bepaalde informatie niet klopt, of na verloop van tijd verouderd, of niet meer juist is. Waar bekend zijn de bronnen vermeld.

HZ Kenniscentrum Kusttoerisme
p/a HZ University of Applied Sciences
Postbus 364
4380 AJ Vlissingen
Telefoon: 0118 – 489 850
E-mail: info@kenniscentrumtoerisme.nl
Website: www.kenniscentrumtoerisme.nl

Auteurs

Maarten Soeters
Bram Wortelboer

Fotografie

Beeldbank Zeeland
Gastvrij Zeeuws-Vlaanderen

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Aanleiding	4
Methodologie.....	5
Kwantitatieve data voor inzicht in druktepatronen.....	5
Schattingen van het aantal bezoekers per locatie.....	5
Privacy en validiteit.....	6
Afgebakende locaties.....	6
Betrouwbaarheidsniveau	7
Verschillende typen bezoekers	8
Resultaten	9
Unieke bezoekers in Zeeland	9
Unieke bezoekers in stads- en dorpscentra.....	10
Unieke bezoekers in natuurgebieden	11
Unieke bezoekers op stranden	12
Unieke bezoekers aan de Zeeuwse kust.....	13
Unieke bezoekers in de kustregio's	14
Unieke bezoekers in het Zeeuwse binnenland	15
Unieke bezoekers kust én binnenland	16
Conclusies	17
Literatuurlijst.....	18
Bijlagen.....	19
Bijlage 1 - Afbakeningen van de elf locaties in Zeeland.....	20
Bijlage 2 - Weeknummers met data in de periode 1 mei 2023 – 1 mei 2024	24
Bijlage 3 - Totaal bezoeken Zeeland	26
Bijlage 4 - Verschillende typen bezoekers per locatie	27

Inleiding

Jaarlijks ontvangt de provincie Zeeland als toeristische bestemming ruim drie miljoen verblijfsbezoekers die genieten van de rijke Zeeuwse cultuur en natuur. Zeeland is al decennialang een populaire bestemming voor verblijfs- én dagbezoekers, uit binnen- en buitenland. Deze bezoekers geven tijdens hun bezoek aan Zeeland geld uit voor overnachtingen, activiteiten, horecabezoeken, souvenirs etc. Deze grote economische impuls vertaalt zich ook in werkgelegenheid in de regio. De directe werkgelegenheid bij toeristisch-recreatieve bedrijven in Zeeland omvat bijna 18.000 banen. Indirect zijn er dankzij de vrijetijdssector nog veel meer banen, bijvoorbeeld door uitgaven van bezoekers in andere sectoren en bij toeleveranciers.

De vrijetijdssector heeft daarnaast ook direct invloed op het welzijn van bezoekers én de kwaliteit van leven van inwoners. Bijvoorbeeld doordat toeristische aanbieders hun diensten (ook) aanbieden aan de inwoners van een regio. Ook voor toeristen en dagbezoekers vervult de vrijetijdssector een belangrijke rol, bijvoorbeeld door het maken van herinneringen met dierbaren tijdens een dagje uit of een weekendje weg. De vrijetijdssector in Zeeland draagt bij aan de instandhouding van en investeringen in bijvoorbeeld detailhandel, cultureel en natuurlijk erfgoed, publieke voorzieningen en infrastructuur. Zo levert toerisme al met al een belangrijke bijdrage aan de Zeeuwse leefbaarheid, het voorzieningenniveau en de economie. Maar de Zeeuwse vrijetijdssector werkt ook hard aan de nodige transities voor een toekomstbestendige bestemming, denk hierbij aan thema's als draagvlak, verduurzaming, schaarse ruimte en ondernemerschap. Van belang is dat partijen daarbij beschikken over de juiste kennis en ondersteuning, om zo de juiste keuzes te kunnen maken.

Over veel van deze thema's in de (Zeeuwse) vrijetijdssector zijn de nodige cijfers beschikbaar, soms zelfs op meerdere schaalniveaus: Europees, landelijk, provinciaal of zelfs gemeentelijk. Toch zijn er ook nog veel aspecten van de vrijetijdssector waar nog relatief weinig geschikte data voor beschikbaar is. Echter is dit in de praktijk vaak precies wat stakeholders nodig kunnen hebben voor onder andere duurzaam bestemmingsmanagement of strategische (organisatie)doeleinden, bijvoorbeeld door bestuurders, beleidsmakers, ondernemers, natuur- en cultuurorganisaties en/of kennisinstellingen. Eén van die specifieke aspecten waar vaak nog geschikte data voor mist omvat kwantitatief inzicht in drukte en bezoekersaantallen, ook in de provincie Zeeland.

Aanleiding

Er is relatief gezien veel onderzoek uitgevoerd naar drukteperceptie van bezoekers: hoe ervaren bezoekers drukte? En hoe werkt dat proces precies? Hierover is veel (openbare) wetenschappelijke informatie beschikbaar. Daarentegen is het inzichtelijk maken van drukte in de kwantitatieve zin voor de meeste toeristisch-recreatieve bestemmingen, zowel in binnen- als in buitenland, een enorme uitdaging. Dergelijke data is op lokaal niveau momenteel namelijk amper (openbaar) beschikbaar.

Er zijn desalniettemin een aantal verschillende mogelijkheden om hiervoor geschikte data te kunnen verzamelen. Het meten van bezoekers met camera's, sensoren, trackers en/of telslangen kan bijvoorbeeld (deels) uitkomst bieden voor het beantwoorden van vragen met betrekking tot (ervaren) drukte en bezoekerspatronen in een bepaalde regio. Deze meetmethoden worden landelijk al voor uiteenlopende doelen in verschillende sectoren ingezet en hebben elk specifieke voor- én nadelen. Deze diversiteit aan meetmethoden geeft aan dat er meerdere technieken beschikbaar zijn voor stakeholders. Het blijft echter belangrijk om te erkennen dat, ongeacht hoe geavanceerd de tel- en technologische mogelijkheden worden, een meetinstrument altijd een noodzakelijk compromis zal zijn tussen de noodzaak van nauwkeurige informatie én de praktische capaciteit om bezoekers te modelleren en meten.

HZ Kenniscentrum Kusttoerisme is in 2022 in opdracht van Provincie Zeeland gestart met het experimenteren met een ander soort data voor inzicht in bezoekersaantallen en druktepatronen. Deze data wordt verzameld op basis van GPS-gegevens via smartphone applicaties. In de periode mei 2022 – mei 2023 is hiermee veel inzicht verkregen in de mogelijkheden van dergelijke data voor stakeholders in de Zeeuwse vrijetijdssector. In de periode mei 2023 – mei 2024 is dit experiment enigszins uitgebreid en verlengd om ook voor deze periode bruikbare inzichten voor de Zeeuwse vrijetijdssector op te leveren. Deze rapportage licht de belangrijkste resultaten van de betreffende data over de periode mei 2023 – mei 2024 toe, met daarbij een aantal specifieke en aanvullende thematische en regionale analyses.

Methodologie

Kwantitatieve data voor inzicht in druktepatronen

HZ Kenniscentrum Kusttoerisme werkt samen met partners elders in Nederland en België stapsgewijs aan betere kwalitatieve én kwantitatieve data over toerisme, zowel op landelijk, provinciaal als lokaal niveau. Hierbij geldt het toekomstbeeld Bestemming Zeeland 2030 als uitgangspunt, met de ambitie om een optimale balans te creëren tussen inwoners, economie, natuur en leefomgeving. Drukke op een bepaalde locatie in de provincie wordt niet alleen veroorzaakt door toeristen of dagbezoekers, ook inwoners maken deel uit van de bezoekers op een locatie waar drukte kan ontstaan. In 2022 is in opdracht van Provincie Zeeland gestart met het experimenteren met een nieuwe vorm van kwantitatieve data omtrent druktepatronen en bezoekersaantallen. Daarvoor is data ingekocht voor verschillende afgebakende locaties in de provincie Zeeland bij Resono.

Resono, een Nederlandse dataleverancier, levert schattingen van het aantal personen dat op een bepaalde afgebakende locatie aanwezig was. Die data kunnen zij leveren voor verschillende tijdsperiodes, bijvoorbeeld voor de periode van een jaar, een maand, een week of soms zelfs één dag. Om tot zo nauwkeurig mogelijke schattingen te kunnen komen maakt Resono gebruik van een grootschalige groep appgebruikers, waarin ongeveer 1,8 miljoen personen worden vertegenwoordigd. De schattingen van het aantal personen op een bepaalde locatie komen voort uit data die wordt verzameld via smartphone applicaties. De groep appgebruikers van ongeveer 1,8 miljoen personen bestaat dus samenvattend uit participerende gebruikers van smartphone applicaties die toestemming hebben gegeven aan deze applicaties om hun data te delen. De specifieke smartphone applicaties hoeven niet in gebruik te zijn op het moment dat een bezoeker een bepaalde afgebakende locatie bezoekt, ook op de achtergrond kunnen gegevens worden geregistreerd en gedeeld door de smartphone applicaties. De locatiegegevens worden verzameld via zowel grotere als kleinere applicaties. Denk hierbij bijvoorbeeld aan onder andere flitsmelders, weerapps en navigatie-apps. Wanneer een bezoeker op een bepaalde afgebakende locatie via meerdere applicaties wordt gesignaleerd, wordt deze bezoeker slechts geregistreerd als één persoon. Er wordt dus nadrukkelijk uitgegaan van *devices* en niet van appgebruikers.

Schattingen van het aantal bezoekers per locatie

De groep participerende appgebruikers van Resono bestaat niet enkel en alleen uit Nederlanders, maar voor een gedeelte ook uit bezoekers vanuit andere Europese landen. De steekproef van buitenlandse bezoekers is wel kleiner dan de steekproef van Nederlandse bezoekers. Deze steekproef van Nederlandse én (een gedeelte van) buitenlandse bezoekers wordt vervolgens door Resono gebruikt om via een statistisch model het aantal bezoekers op een bepaalde afgebakende locatie in te schatten. De aantallen die Resono levert betreffen dus geen werkelijke metingen zoals bijvoorbeeld voort kunnen komen uit het meten met telslangen, camera's of directe observaties, maar betreffen schattingen op basis van de groep appgebruikers van ongeveer 1,8 miljoen personen en een statistisch model. De schattingen die Resono levert zijn inclusief alle bezoekers op een locatie, zowel Nederlandse als buitenlandse bezoekers. In deze schattingen zijn Nederlandse en buitenlandse bezoekers niet van elkaar te onderscheiden. Voor de door HZ Kenniscentrum Kusttoerisme afgebakende locaties wordt sinds 1 mei 2022 24/7 data verzameld. Deze rapportage betreft de schattingen en analyses over de periode 1 mei 2023 – 1 mei 2024. De resultaten over de periode 1 mei 2022 – 1 mei 2023 zijn in [een eerdere publicatie](#) geanalyseerd en gerapporteerd. Aangezien 1 mei 2024 op een woensdag viel, heeft dit invloed op de schattingen van bezoekersaantallen in week 18 van 2024. In tegenstelling tot de overige weken is dit dus geen volledige week, maar een week die slechts bestaat drie dagen. Vandaar dat de schattingen voor week 18 van 2024 mogelijk lager lijken.

Privacy en validiteit

Participerende gebruikers van applicaties hebben expliciet toestemming gegeven om hun locatiegegevens te delen voor marktonderzoek, marketing en/of analytische doeleinden. Gebruikers van applicaties die deze locatiegegevens delen kunnen dit op elk moment weer intrekken of uitschakelen. Zij kunnen dit via de desbetreffende applicaties zelf óf via het besturingssysteem van hun smartphone beëindigen. De steekproef van Nederlandse én (een gedeelte van) buitenlandse (Europese) bezoekers wordt door Resono gebruikt om via een statistisch model schattingen te leveren van het aantal bezoekers op een bepaalde locatie. Dit statistisch model is onder andere gevalideerd door de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) en wordt bovendien doorlopend getest en gekalibreerd.

Bij zowel de dataverzameling door Resono als de analyse en de verwerking hiervan door HZ Kenniscentrum Kusttoerisme speelt de privacywetgeving een uiterst belangrijke rol. Aan Resono is in 2021 het *Privacy Verified* certificaat toegekend, waarvoor onafhankelijke juristen alle facetten van de werkwijzen en methodieken van dataverzameling, dataverwerking, alle overeenkomsten en privacyverklaringen hebben doorgelicht en hebben bepaald dat deze volledig voldoen aan de Nederlandse AVG en Europese GDPR wet- en regelgeving. Het verkrijgen van dergelijke certificering is geen momentopname, het behouden van het certificaat is een doorlopend proces. Daarnaast is Resono aangesloten bij het IAB Europe Transparency and Consent Framework (TCF), de standaard voor het managen van *opt-ins* binnen applicaties en websites die aan alle GDPR en AVG richtlijnen voldoen, en draagt Resono het MOA Fair Data Keurmerk. Dat keurmerk biedt consumenten inzicht in welke organisaties op verantwoorde wijze met data en persoonsgegevens omgaan. Daarmee wordt consumenten zekerheid geboden in het groeiende debat omtrent privacy en data. De locatiegegevens van Resono omvatten een GPS-coördinaat en een moment in de tijd, maar expliciet géén kenmerken of eigenschappen van individuele personen of apparaten. Na ontvangst van de data worden deze direct automatisch geaggregeerd en versleuteld. Zo zijn deze data geanonimiseerd en nooit terug te herleiden naar individuele personen door Resono of HZ Kenniscentrum Kusttoerisme.

Afgebakende locaties

In de periode 1 mei 2023 – 1 mei 2024 is er data van schattingen van het aantal bezoekers ingekocht bij Resono voor elf afgebakende locaties in de provincie Zeeland. De precieze afbakeningen van deze locaties zijn erg belangrijk, aangezien de geleverde schattingen exact voor deze afgebakende locatie zijn. Als er bijvoorbeeld resultaten zijn ingekocht en geanalyseerd voor het centrum van een bepaalde stad of voor een bepaald strand, gaan de resultaten over de exacte begrenzing van de locatie waarvoor de data is ingekocht, mogelijk is dat bijvoorbeeld niet het hele centrum of het volledige strandvlak. De exacte begrenzingen van de elf afgebakende locaties in de provincie Zeeland zijn opgenomen als bijlage 1. De elf locaties waarvoor schattingen van het aantal bezoekers zijn ingekocht en geanalyseerd zijn weergegeven in figuur 1. De afbakeningen van de verschillende locaties zijn aan de start van het experiment in mei 2022 ingetekend op de kaart van de desbetreffende locaties. Vervolgens is er voor deze exacte locaties een reeks aan data opgebouwd, tot en met 1 mei 2024. Aangezien deze manier van dataverzameling en analyse nog volledig nieuw en experimenteel was, was er ook nog aanzienlijk minder kennis over de optimale afbakening voor een locatie. Helaas zijn de begrenzingen van de locaties ‘Centrum Goes’, ‘Centrum Sluis’ en ‘Yerseke’ destijds erg dicht langs een doorgaande weg ingetekend, wat ertoe leidt dat gebruikers van deze wegen mogelijk zijn meegenomen als bezoekers van deze afgebakende locaties. Helaas is niet altijd zeker in hoeverre dit het geval was, maar het is zeker mogelijk. Er is namelijk een maximale afwijking van tien meter van de begrenzing, afhankelijk van hoe actief een bepaalde applicatie wordt gebruikt op het betreffende moment. Dit maakt dat de schattingen van Resono mogelijk niet uitsluitend over de afgebakende locatie gaan, maar dus ook gebruikers van de aangrenzende wegen kunnen omvatten. Dit is een belangrijke les voor het afbakenen van nieuwe locaties in toekomstige onderzoeken.

Figuur 1: De afgebakende locaties in de provincie Zeeland waarvoor schattingen van het aantal bezoekers zijn ingekocht en geanalyseerd.

Betrouwbaarheidsniveau

Bij het publiceren van de schattingen van het aantal bezoekers op een afgebakende locatie levert Resono ook een *confidence interval* voor elke afgebakende locatie: het betrouwbaarheidsniveau. Dat betrouwbaarheidsniveau wordt voor elke afgebakende locatie weergegeven voor analyses per uur, per dag, per week en per maand. De betrouwbaarheidsniveaus kunnen per locatie in Zeeland aanzienlijk verschillen en zijn enorm belangrijk voor de verdere analyses. Voor bijna alle afgebakende locaties is het betrouwbaarheidsniveau om per week te rapporteren 15%. Dit is de ondergrens voor Resono, een beter betrouwbaarheidsniveau kunnen zij niet claimen. Zij geven aan dat dit heeft te maken met differentiële privacy, in de basis een wiskundige manier om individuen te beschermen wanneer hun data wordt gebruikt in datasets. Een betrouwbaarheidsniveau van 15% geeft aan dat Resono voor 90% zeker weet dat de schattingen van het aantal bezoekers maximaal 15% afwijken. Hoe drukker een afgebakende locatie is bezocht, hoe betrouwbaarder de schattingen worden. Deze betrouwbaarheidsniveaus zijn belangrijke kanttekeningen bij de schattingen van Resono. Voor deze publicatie is gekozen om alleen het schaalniveau met de best mogelijke betrouwbaarheidsniveaus te analyseren en rapporteren. Voor tien van de elf locaties is dit op weekniveau, voor de locatie in Waterdunen is de maximale afwijking van de schattingen op weekniveau 30%. Helaas zijn er niet genoeg bezoekers geregistreerd op deze afgebakende locatie om schattingen te leveren met een maximale afwijking van 15%. Om zoveel mogelijk detailniveau in de analyses te behouden, is ervoor gekozen om alle elf locaties te analyseren op weekbasis, met daarbij de belangrijke kanttekening dat de schattingen voor de afgebakende locatie in Waterdunen mogelijk meer kunnen afwijken (maximaal 30%) dan de andere afgebakende locaties (maximaal 15%).

Verschillende typen bezoekers

De schattingen van het aantal bezoekers kunnen worden geanalyseerd voor meerdere typen bezoek. Zo bevatten de geleverde resultaten informatie over het aantal bezoeken, het aantal unieke bezoekers en het aantal terugkerende bezoekers. Bij de analyses in deze rapportage wordt afwisselend het aantal bezoeken, het aantal unieke bezoekers én het aantal terugkerende bezoekers geanalyseerd en toegelicht. Deze drie typen komen voort uit dezelfde dataverzameling, maar verhouden zich niet tot elkaar. Elk type is gebaseerd op een andere definitie. De verschillende typen kunnen bijvoorbeeld niet bij elkaar worden opgeteld.

Een bezoeker kan in een periode meerdere malen worden gesignaleerd op een afgebakende locatie in Zeeland, in dat geval wordt elk bezoek meegerekend onder 'totaal bezoeken'. Wanneer een bezoeker bijvoorbeeld een locatie verlaat en een paar uur later weer terugkomt kan deze identieke bezoeker twee keer een bezoeker van de betreffende locatie zijn. Bijvoorbeeld: Een bezoeker wordt op 5 mei om 10:00 uur gesignaleerd op een afgebakende locatie en om 15:00 nogmaals op exact dezelfde locatie. Deze bezoeker heeft twee bezoeken gebracht aan de afgebakende locatie op deze specifieke dag. Er wordt geen uitzondering gemaakt voor inwoners van een gebied. Een inwoner is voor deze schattingen ook een bezoeker als deze in het gebied wordt geregistreerd.

Unieke bezoekers zijn daarentegen bezoekers die slechts één keer worden geteld als bezoeker in een bepaalde tijdsperiode, al kunnen zij er ook vaker zijn geweest. Deze tijdsperiode kan wisselen, bijvoorbeeld van een dag tot een jaar. In de schattingen voor een week is een bezoeker voor die week één keer een unieke bezoeker. Een bezoeker die een bepaalde afgebakende locatie in twee verschillende weken van juli bezoekt, is een unieke bezoeker in beide weken. Bijvoorbeeld: Een bezoeker komt in de eerste week van april vier keer op een afgebakende locatie en een week later nog zeven keer op exact dezelfde locatie. Deze bezoeker is in beide weken echter slechts één keer een unieke bezoeker.

Terugkerende bezoekers zijn bezoekers die in een bepaalde periode, bijvoorbeeld een jaar, terugkomen op een afgebakende locatie. Een terugkerende bezoeker wordt geanalyseerd op basis van alle data die beschikbaar is van een bepaalde afgebakende locatie. Een bezoeker wordt gemarkeerd als terugkerende bezoeker wanneer hij/zij voor de tweede dag wordt gesignaleerd op een locatie. De bezoeker blijft vanaf dat moment een terugkerende bezoeker op die locatie. Bijvoorbeeld: Een bezoeker komt in de eerste week van augustus voor het eerst op een afgebakende locatie en bezoekt exact dezelfde locatie een week later nogmaals en in de derde week van augustus nog twee keer. Deze bezoeker is in de tweede week van augustus een terugkerende bezoeker en in de derde week van augustus twee keer een terugkerende bezoeker. In de eerste week was deze bezoeker geen terugkerende bezoeker.

In deze rapportage zijn alle analyses uitgevoerd op weekniveau, waarbij voor het merendeel van de analyses de schattingen van het aantal unieke bezoekers als uitgangspunt zijn genomen. In bijlage 2 is een overzicht van alle weeknummers met de bijbehorende data in de periode 1 mei 2023 – 1 mei 2024 opgenomen. Zie bijlage 4 voor een overzicht van de drie verschillende typen bezoek per afgebakende locatie. Deze drie typen komen voort uit dezelfde dataverzameling, maar verhouden zich dus niet tot elkaar.

Resultaten

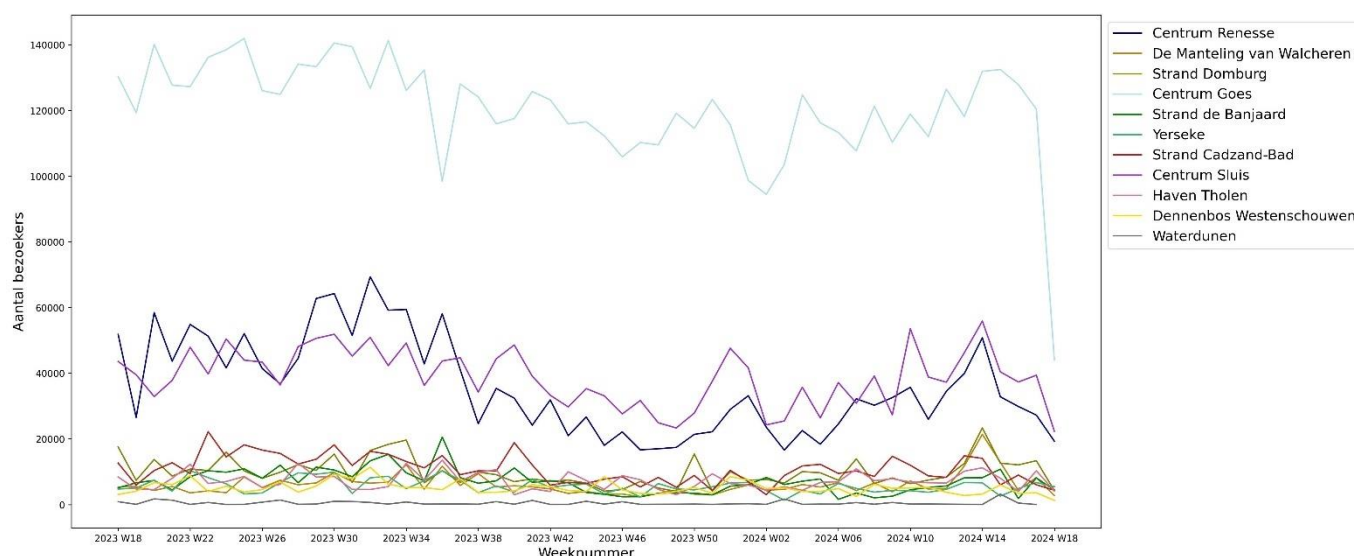
Unieke bezoekers in Zeeland

Onderstaande figuur toont de aantallen unieke bezoekers in Zeeland voor alle elf afgebakende locaties. De figuur geeft weer dat de locatie in het centrum van Goes het hoogste aantal geschatte unieke bezoekers heeft, gevolgd door stads- en dorpscentra Sluis en Renesse. Overige afgebakende locaties lijken qua aantallen unieke bezoekers redelijk gelijk aan elkaar te blijven, waarbij de locatie in Waterdunen het laagste geschatte aantal unieke bezoekers kent.

Uit deze figuur is op te maken dat de tweede week van mei voor alle locaties een lichte daling in het aantal unieke bezoekers laat zien. Het centrum van Sluis volgt hierin een wat andere lijn, die relatief minder volatiel oogt dan de overige afgebakende locaties. De weken die daarop volgen, blijven er redelijke schommelingen in het aantal unieke bezoekers zichtbaar. Dit houdt aan tot en met medio juli (week 27/28). Hierbij zien de stads- en dorpscentra een stijging ten opzichte van een week met relatief lagere aantallen unieke bezoekers. Deze stijging zet vooral door in het centrum van Renesse. Daarentegen zien de natuurgebieden en stranden – met name die op Walcheren – een lichte daling.

De zomerperiode is duidelijk zichtbaar bij vrijwel alle afgebakende locaties. Tot en met de eerste week van oktober (week 40) blijven de relatief hoge aantallen unieke bezoekers aanhouden. Vanaf deze week begint er bij de meeste locaties een periode van relatief lagere aantallen unieke bezoekers, die tot aan de kerstperiode duurt. Vooral de stads- en dorpscentra kennen een piek om en nabij de kerst. Vanaf januari is er enkel nog een gezamenlijk hoogtepunt rond het paasweekend (week 14). Onderstaande figuur laat duidelijke seizoensinvloeden zien, met pieken in de zomerperiode. Toch zijn deze seizoensinvloeden niet voor elke locatie even sterk zichtbaar.

Als een identieke analyse wordt uitgevoerd voor het totaal aantal bezoeken in plaats van het aantal unieke bezoekers, zijn er geen opvallende verschillen zichtbaar. De figuur met de schattingen van het totaal aantal bezoeken voor alle afgebakende locaties in Zeeland is opgenomen als bijlage 3.

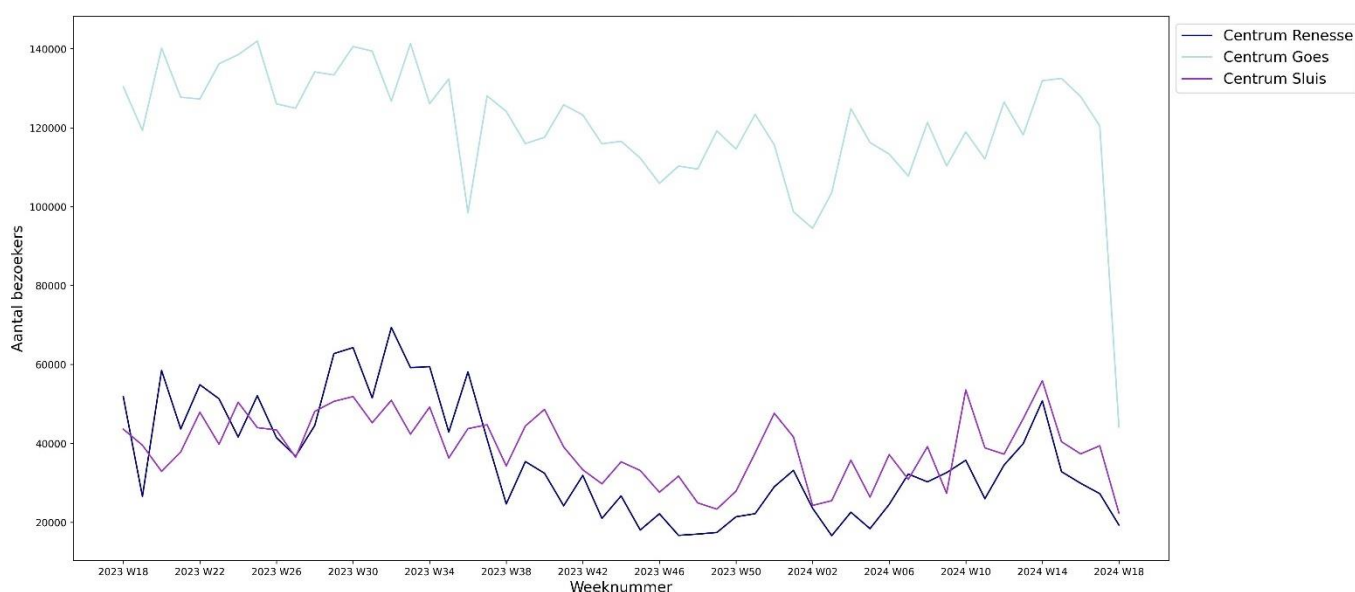

Figuur 2: Unieke bezoekers in Zeeland.

Unieke bezoekers in stads- en dorpscentra

De drie stads- en dorpscentra, Goes, Renesse en Sluis, die zijn geanalyseerd op basis van de schattingen van Resono, worden in de figuur hieronder weergegeven met de respectievelijke schattingen van het aantal unieke bezoekers. Voor de afgebakende locaties in het centrum van Goes en Sluis geldt een belangrijke kanttekening met betrekking tot de begrenzing van de afgebakende locatie, zie daarvoor de uitgebreide toelichting op pagina 6. Uit onderstaande figuur is op te maken dat het centrum van Goes jaarrond veel meer unieke bezoekers trekt dan het centrum van Renesse & Sluis en het aantal unieke bezoekers een relatief consistent patroon laat zien. Het centrum van Renesse en Sluis kruisen elkaar daarentegen een aantal keer in de geschatte aantallen. Hierbij blijft het centrum van Sluis qua aantallen over het algemeen wat stabiel en kent het centrum van Renesse sterkere pieken in de zomerperiode en scherpere dalingen in de wintermaanden. Het aantal unieke bezoekers in het centrum van Renesse ligt vanaf medio juli (week 28) boven het aantal in het centrum van Sluis en zakt weer tot onder de aantallen van het centrum van Sluis vanaf medio september (week 37).

Vanaf de nazomerdaling tot en met de kerstperiode hebben zowel het centrum van Renesse als Sluis een structureel relatief laag geschat aantal unieke bezoekers. In het centrum van Goes is dit daarentegen minder duidelijk te zien. Toch kent het centrum van Goes tijdens de kerstperiode een daling, in tegenstelling tot de andere twee centra. Verder hebben alle drie de afgebakende locaties een laatste piek rond de week van Pasen (week 14).

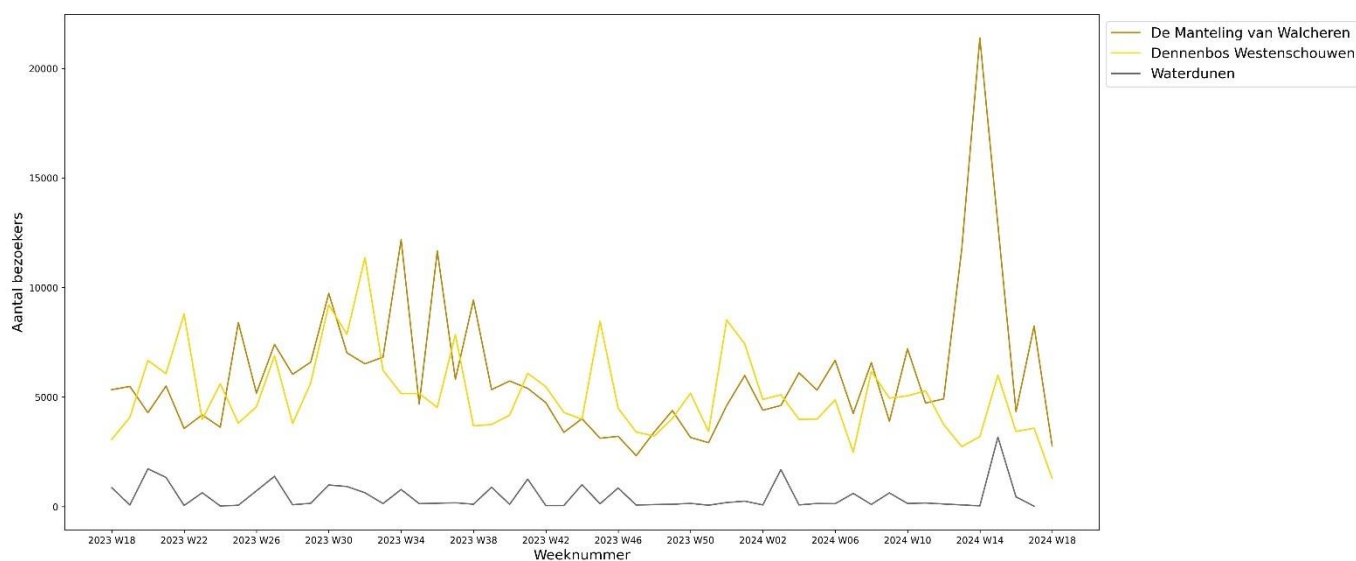

Figuur 3: Unieke bezoekers in stads- en dorpscentra.

Unieke bezoekers in natuurgebieden

Onderstaande figuur toont de drie natuurgebieden waarvoor schattingen van bezoekersaantallen zijn geanalyseerd. De locaties 'De Manteling van Walcheren' en 'Dennenbos Westenschouwen' hebben vergelijkbare trends en druktepatronen, waarbij de Manteling van Walcheren doorgaans hoger zit in het geschatte aantal unieke bezoekers. De locatie in Waterdunen zit daarentegen qua geschat aantal unieke bezoekers structureel lager. Voor de afgebakende locatie in Waterdunen geldt een belangrijke kanttekening met betrekking tot het betrouwbaarheidsniveau van deze afgebakende locatie ten opzichte van de overige afgebakende locaties, zie daarvoor de uitgebreide toelichting op pagina 7. De schattingen voor de Manteling van Walcheren en Dennenbos Westenschouwen kruisen elkaar gedurende het jaar een aantal keer. In de periode van medio mei (week 20) tot en met medio juni (week 24) beweegt het aantal unieke bezoekers in Dennenbos Westenschouwen zich tegengesteld aan de andere twee afgebakende locaties. Dit geldt ook voor de periode van eind augustus (week 34) tot en met halverwege september (week 37).

In de geschatte aantallen unieke bezoekers van de drie Zeeuwse natuurgebieden is de zomerperiode duidelijk van de rest van het jaar te onderscheiden. De relatief drukke periode begint in de eerste week van juni (week 23) en eindigt ongeveer in de eerste week van oktober (week 40). In het dennenbos van Westenschouwen is er in week 45 nog een piek zichtbaar, waarbij de Manteling van Walcheren en Waterdunen juist een daling laten zien in de geschatte aantallen. Verder is om en nabij de jaarwisseling nog een stijging te zien, waarbij het hoogtepunt voor Dennenbos Westenschouwen in de week vóór de jaarwisseling ligt en die van de Manteling van Walcheren en Waterdunen ná de jaarwisseling. De grootste piek in onderstaande figuur is in de afgebakende locatie in de Manteling van Walcheren tijdens de week van Pasen. Het hoogtepunt in deze periode valt voor de Manteling van Walcheren een week eerder dan voor Dennenbos Westenschouwen en Waterdunen.

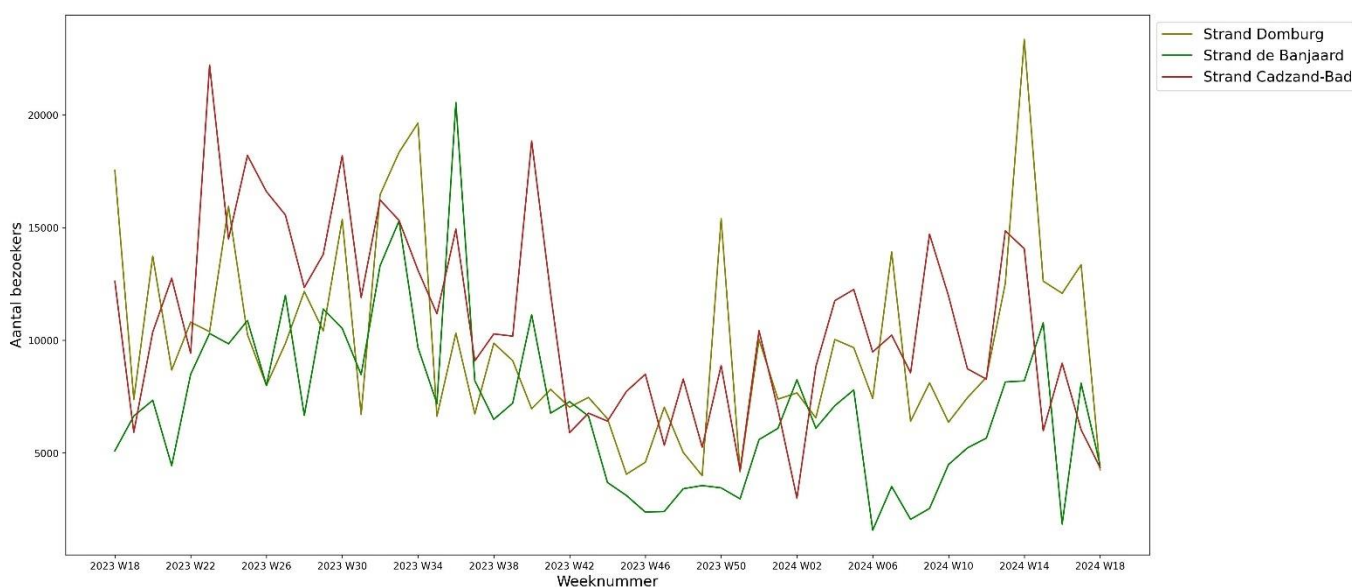
Figuur 4: Unieke bezoekers in natuurgebieden.

Unieke bezoekers op stranden

Onderstaande figuur toont de unieke bezoekers op drie Zeeuwse stranden, in Domburg, op het Banjaardstrand en op het strand bij Cadzand-Bad. De geschatte aantallen unieke bezoekers per week lopen erg door elkaar heen voor de drie afgebakende locaties. Over het algemeen is er sprake van een hoge volatiliteit ten opzichte van andere afgebakende locaties in Zeeland. Toch is er ook voor elk van deze drie locaties een duidelijk druktepatroon zichtbaar.

Vooraf de linkerhelft van onderstaande figuur bevat de drukkere weken in de zomer. Het einde van deze periode van af en aan hogere bezoekersaantallen ligt ongeveer halverwege oktober (week 42), wanneer de aantallen op het strand van Cadzand-Bad hetzelfde punt bereiken als vóór de zomer, in medio mei (week 19). Buiten het zomerseizoen met relatief hogere geschatte aantallen is de fluctuatie tussen weken op het Banjaardstrand het minst. Met uitzondering van de periode rond de jaarwisseling tot aan begin februari (week 52 t/m week 5) liggen de aantallen geschatte unieke bezoekers op het Banjaardstrand gedurende deze periode consistent onder de aantallen voor zowel het strand in Domburg als in Cadzand-Bad.

Het hoogtepunt in onderstaande figuur ligt rond week 14 van 2024, het paasweekend. Hierbij heeft vooral strand Domburg een stijging in de geschatte aantallen unieke bezoekers, maar ook de andere stranden geven een stijging weer in deze periode. Strand Cadzand-Bad kent de piek in deze periode een week eerder dan zowel het Banjaardstrand als het strand in Domburg.

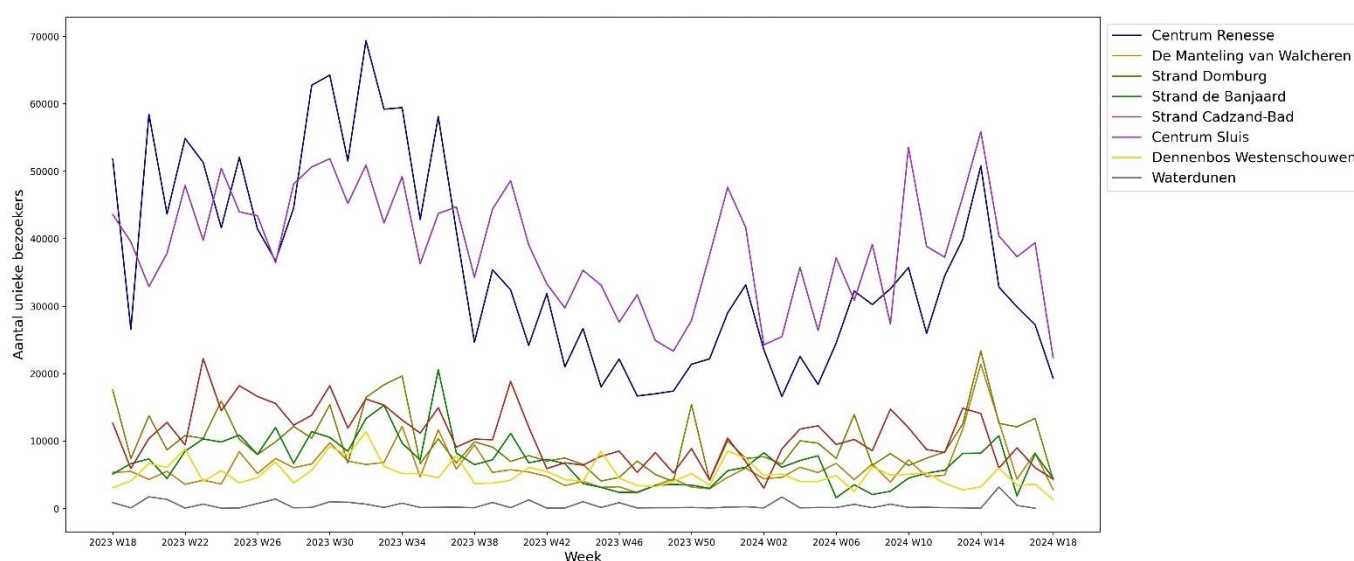

Figuur 5: Unieke bezoekers op stranden.

Unieke bezoekers aan de Zeeuwse kust

Onderstaande figuur toont de schattingen van het aantal unieke bezoekers voor de afgebakende locaties die zich direct aan en in de buurt van de Zeeuwse kust bevinden. Hierbij is er een splitsing tussen de centra en de overige locaties zichtbaar. De stads- en dorpscentra geven namelijk qua geschatte aantallen unieke bezoekers gedurende de hele periode een hoger aantal weer dan de overige afgebakende locaties. Deze centra laten echter wel duidelijke schommelingen zien gedurende het jaar die, mede door het lagere geschatte aantal unieke bezoekers, voor de overige locaties wat minder opvallen. Waar in begin juni (week 26-28) het geschatte aantal unieke bezoekers in het centrum van Renesse en het centrum van Sluis daalt, stijgt het juist in de overige afgebakende locaties. De exacte redenen hiervoor zijn niet met zekerheid te baseren op de achterliggende data. Juni 2023 was de warmste maand juni ooit gemeten, met een recordaantal zonuren en droge dagen.

Verder is ook voor vrijwel elke afgebakende locatie een stijging rond de kerstperiode te zien en zijn ook voor vrijwel elke afgebakende locatie de weken rondom Pasen drukker dan de weken ervoor en erna.

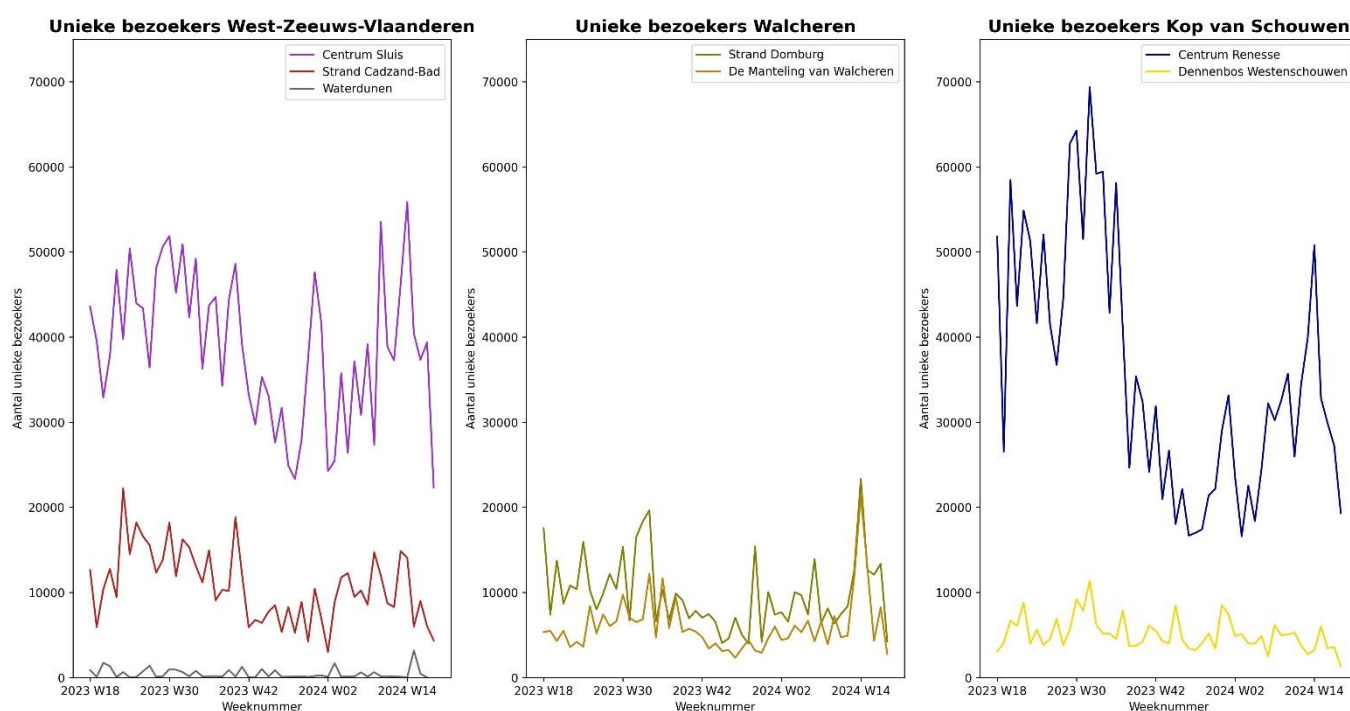
Figuur 6: Unieke bezoekers aan de Zeeuwse kust.

Unieke bezoekers in de kustregio's

Voor onderstaande analyse op basis van de schattingen van het aantal unieke bezoekers is de Zeeuwse kust opgesplitst in drie regio's. Hierbij zijn de schattingen voor het aantal unieke bezoekers van de afgebakende locaties in West-Zeeuws-Vlaanderen, Walcheren en op de Kop van Schouwen getoond in onderstaande figuur. De afgebakende locaties in West-Zeeuws-Vlaanderen, het centrum van Sluis, strand Cadzand-Bad en Waterdunen, zijn qua geschatte aantallen unieke bezoekers erg verschillend. Desondanks volgen in ieder geval het centrum van Sluis en het strand van Cadzand-Bad wel grofweg hetzelfde druktepatroon, waarbij het centrum van Sluis meer uitgesproken fluctuaties weergeeft.

Op Walcheren, waarbij het strand van Domburg en de Manteling van Walcheren zijn geanalyseerd, lopen de locaties qua geschatte aantallen unieke bezoekers relatief gelijk. Hierdoor is ook duidelijk zichtbaar dat de twee afgebakende locaties qua stijgingen en dalingen vrijwel hetzelfde patroon volgen. Op De Kop van Schouwen zijn daarentegen wel verschillen zichtbaar tussen de twee afgebakende locaties. Het centrum van Renesse kent een veel sterker verschil tussen het hoogseizoen en laagseizoen in absolute aantallen unieke bezoekers ten opzichte van het dennenbos in Westenschouwen, waar de seizoensinvloeden overigens ook enigszins zichtbaar zijn.

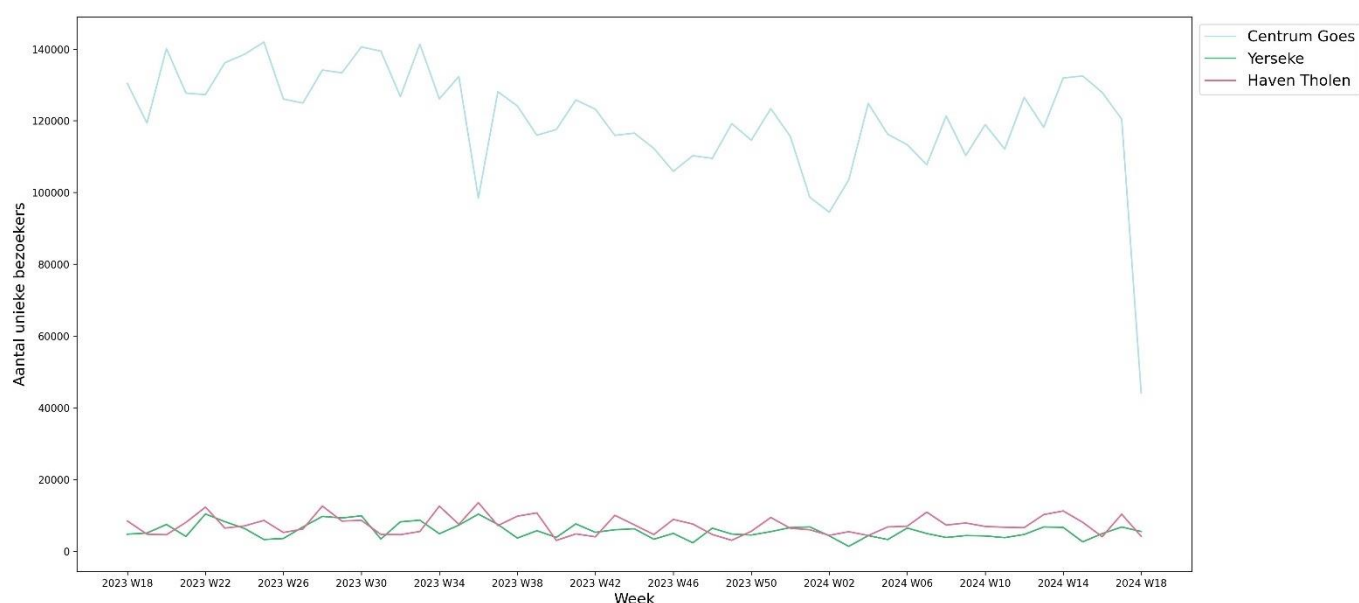
Tussen de drie verschillende kustregio's is onderscheid te maken in de seizoenspatronen. Voor West-Zeeuws-Vlaanderen lijkt de periode met lagere aantallen unieke bezoekers later te beginnen dan op Walcheren en op de Kop van Schouwen. Verder is de piek in de week van Pasen relatief gezien het sterkst in de locaties op Walcheren.

Figuur 7: Unieke bezoekers in de Zeeuwse kustregio's.

Unieke bezoekers in het Zeeuwse binnenland

Onderstaande figuur toont het geschatte aantal unieke bezoekers voor de drie locaties in het Zeeuwse binnenland. Het betreft drie locaties zonder langdurige periodes van relatief hoge of lage aantallen unieke bezoekers, in tegenstelling tot sommige andere afgebakende meetlocaties in de provincie Zeeland. Over het algemeen lijken de lijnen met aantallen unieke bezoekers redelijk stabiel te blijven door het jaar heen voor alle drie de afgebakende locaties in onderstaande figuur. Bij deze drie locaties is ook geen duidelijke zomer- of kerstperiode van de rest van het jaar te onderscheiden op basis van de schattingen van het aantal unieke bezoekers, zoals dat bij voorgaande figuren soms wel het geval was. Daarentegen is er wel een opmerkelijke uitkomst bij het analyseren van onderstaande figuur. De afgebakende locatie in het centrum van Goes kende rond de jaarwisseling namelijk een daling, terwijl dat voor de afgebakende locaties bij de oesterputten in Yerseke en bij de haven van Tholen niet het geval was.

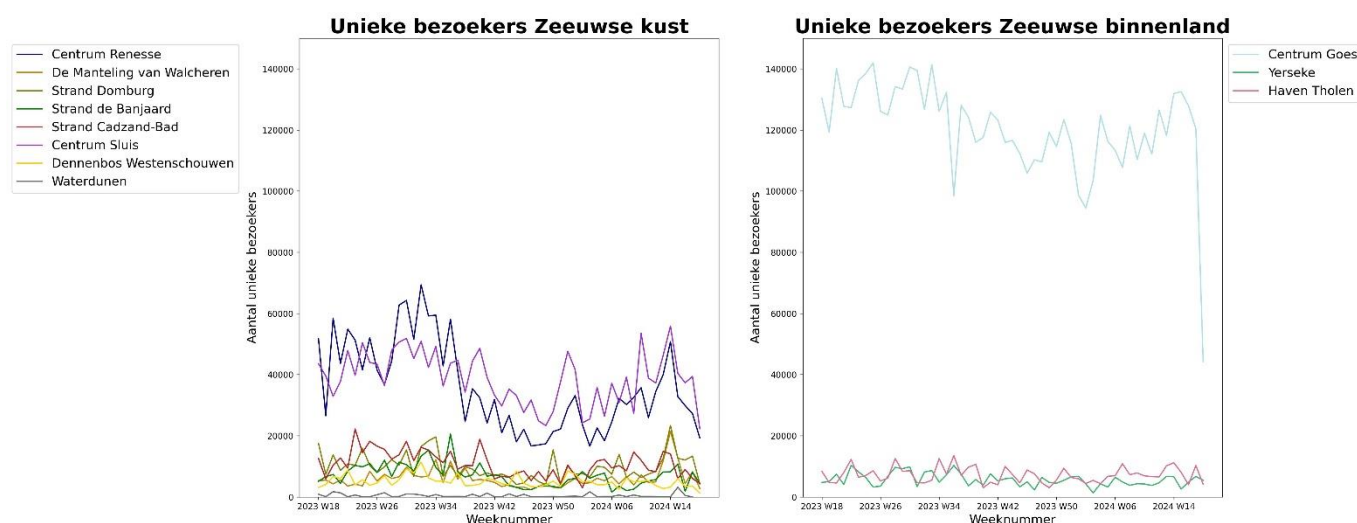
Figuur 8: Unieke bezoekers in het Zeeuwse binnenland.

Unieke bezoekers kust én binnenland

Onderstaande figuur zet de aantallen unieke bezoekers voor de afgebakende locaties aan en rondom de Zeeuwse kust tegenover de aantallen unieke bezoekers voor de afgebakende locaties in het Zeeuwse binnenland. Hierbij zijn de assen voor beide grafieken hetzelfde om de geschatte aantallen in perspectief te kunnen plaatsen. De linker figuur, welke het aantal unieke bezoekers aan de Zeeuwse kust toont, geeft weer dat het centrum van Renesse en het centrum van Sluis structureel de hoogste geschatte aantallen unieke bezoekers kennen. Deze aantallen worden vooral hoog geschat tijdens de zomermaanden. Strandlocaties laten een vergelijkbaar seizoensgebonden druktepatroon zien. Natuurgebieden aan de kust, zoals de Manteling van Walcheren en Waterdunen, laten een meer stabiele lijn qua aantal unieke bezoekers zien. Toch hebben deze natuurgebieden relatief gezien veel lagere aantallen unieke bezoekers dan de overige afgebakende locaties.

In de rechterfiguur worden de unieke bezoekers voor locaties in het Zeeuwse binnenland weergegeven. Het centrum van Goes heeft hierbij een structureel en relatief hoog aantal unieke bezoekers. De afgebakende locatie bij de oesterputten van Yerseke en bij de haven van Tholen kennen aanzienlijk lagere aantallen unieke bezoekers door het jaar heen.

Wanneer beide figuren met elkaar worden vergeleken lijken de locaties aan de kust vatbaarder voor seizoenspatronen. Er zijn relatief grotere pieken tijdens de zomer en flinkere dalingen in de winter zichtbaar. Afgebakende locaties in het Zeeuwse binnenland kennen een constanter patroon zonder sterke fluctuaties.

Figuur 9: Unieke bezoekers in kust én binnenland.

Conclusies

Uit de verschillende thematische en regionale analyses op basis van de geleverde schattingen van bezoekersaantallen en druktepatronen van de Nederlandse dataleverancier Resono blijkt dat de stads- en dorpscentra over het algemeen het hoogste aantal geschatte unieke bezoekers per week kennen. De afgebakende locatie in het centrum van Goes is hierbij een opvallende uitzondering, aangezien deze locatie een relatief stabiel bezoekerspatroon kent. Andere stads- en dorpscentra kennen weliswaar duidelijkere seizoensinvloeden. Daarbij moet worden opgemerkt dat het centrum van Goes mogelijk een andere soort locatie betreft én er een belangrijke kanttekening is bij de exacte begrenzing van deze afgebakende locatie (zie pagina 7).

De geanalyseerde Zeeuwse stranden tonen het meest volatiele druktepatroon op basis van de schattingen van het aantal unieke bezoekers, waarbij er veel wekelijkse fluctuaties zichtbaar zijn in de aantallen. Hoewel ook op deze afgebakende locaties een seizoenspatroon duidelijk zichtbaar is in de aantallen unieke bezoekers, is dit een minder uitgesproken seizoenspatroon dan zichtbaar was in sommige stads- en dorpscentra waar dezelfde analyses voor zijn uitgevoerd. De Zeeuwse natuurgebieden, waarvan er ook een aantal zijn geanalyseerd op basis van de schattingen van bezoekersaantallen en druktepatronen, geven een meer consistent aantal unieke bezoekers per week weer, met name in vergelijking met sommige overige afgebakende locaties.

Bij vrijwel alle geanalyseerde afgebakende locaties zijn de voornaamste piekmomenten waargenomen tijdens de zomer- en kerstperiode. Daarentegen zijn ook de weken rondom Pasen, vooral voor de Manteling van Walcheren en op het strand van Domburg, periodes van relatief hoge aantallen unieke bezoekers. De afgebakende locaties in het Zeeuwse binnenland geven op basis van de uitgevoerde analyses een druktepatroon met veel minder sterke seizoenswisselingen weer vergeleken met de afgebakende locaties aan en rondom de Zeeuwse kust. Dergelijke seizoenspatronen verschillen echter per kustregio, waarbij de geschatte aantallen unieke bezoekers over het algemeen het langste relatief hoog blijven in West-Zeeuws-Vlaanderen, ten opzichte van Walcheren en de Kop van Schouwen.

Literatuurlijst

HZ Kenniscentrum Kusttoerisme & Provincie Zeeland (2024). *Monitoring Waterdunen: Onderzoek naar de toeristische en recreatieve meerwaarde*.
https://www.zeeland.nl/sites/default/files/digitaalarchief/IB24_98a6e29d.pdf.

HZ Kenniscentrum Kusttoerisme. (2023). *Druktebeeld Zeeland - 2022-2023*.
https://www.kenniscentrumtoerisme.nl/images/3/33/Druktebeeld_Zeeland_20222023.pdf.

Resono. (2024). *Resono Benchmark – beter inzicht en betere beslissingen dankzij betrouwbare data*.
<https://reso.no/>.

Shoval, N., Isaacson, M. & Chhetri, P. (2024). *GPS, smartphones, and the future of tourism research*. The Wiley Blackwell companion to tourism, 145-159.

Soeters, M. & Nouwens, P. (2024). *Drukke weten? Drukke meten!*. Trendrapport Recreatie, Toerisme en Vrijetijd 2023.

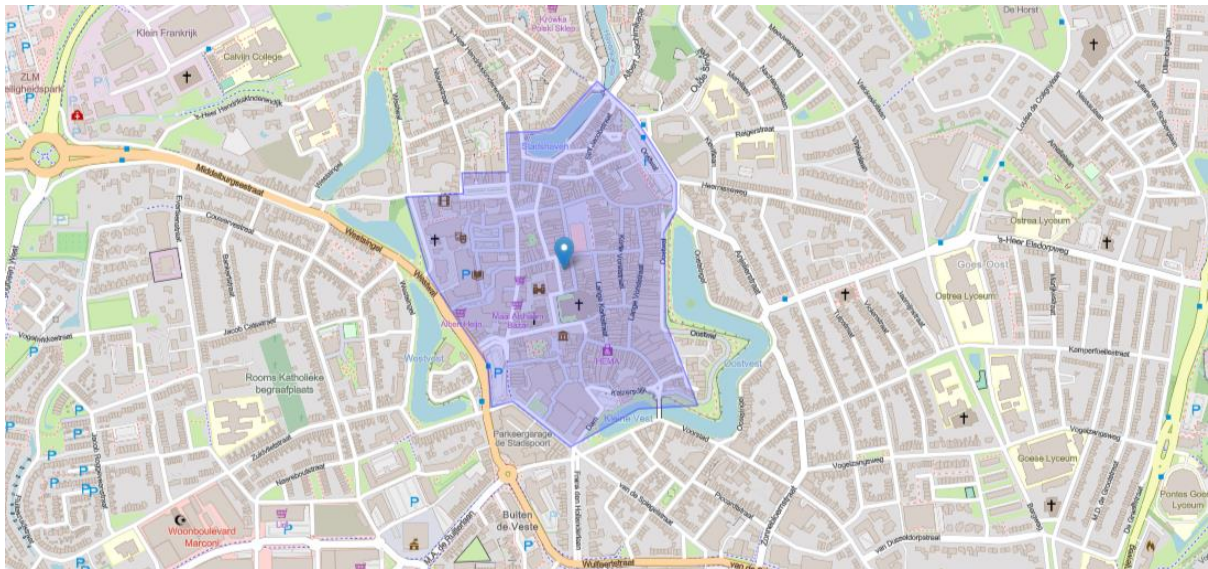
Wolf, J., Bachman, W., Oliveira, M. , Auld, J., Mohammadian, A. & Vovsha, P. (2014). *Applying GPS data to understand travel behavior, volume I: background, methods, and tests (No. Project 8-89)*.

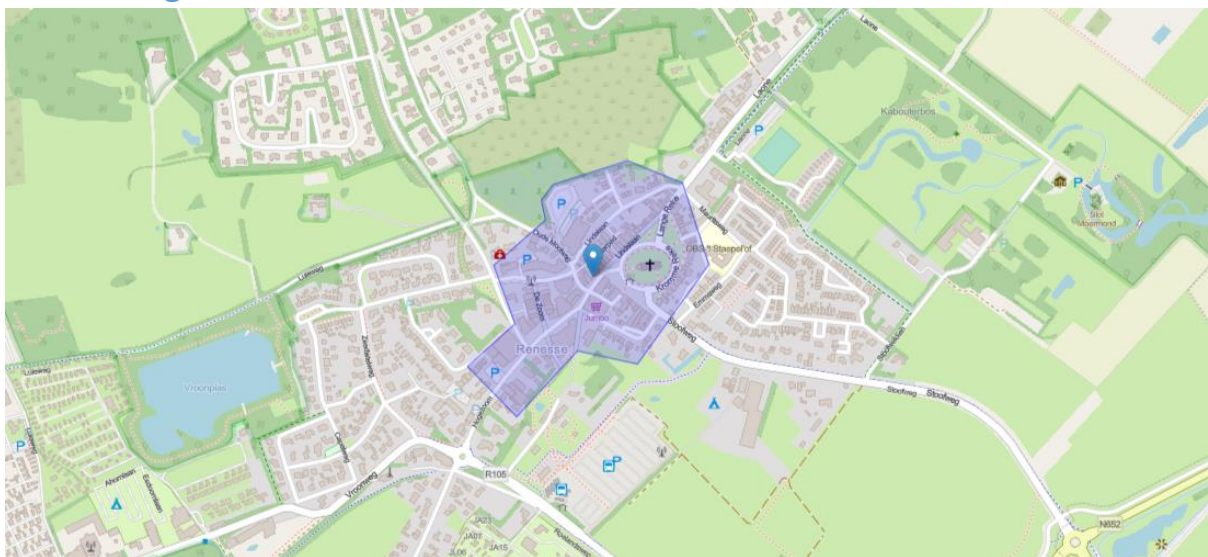
Bijlagen

Bijlage 1 - Afbakeningen van de elf locaties in Zeeland

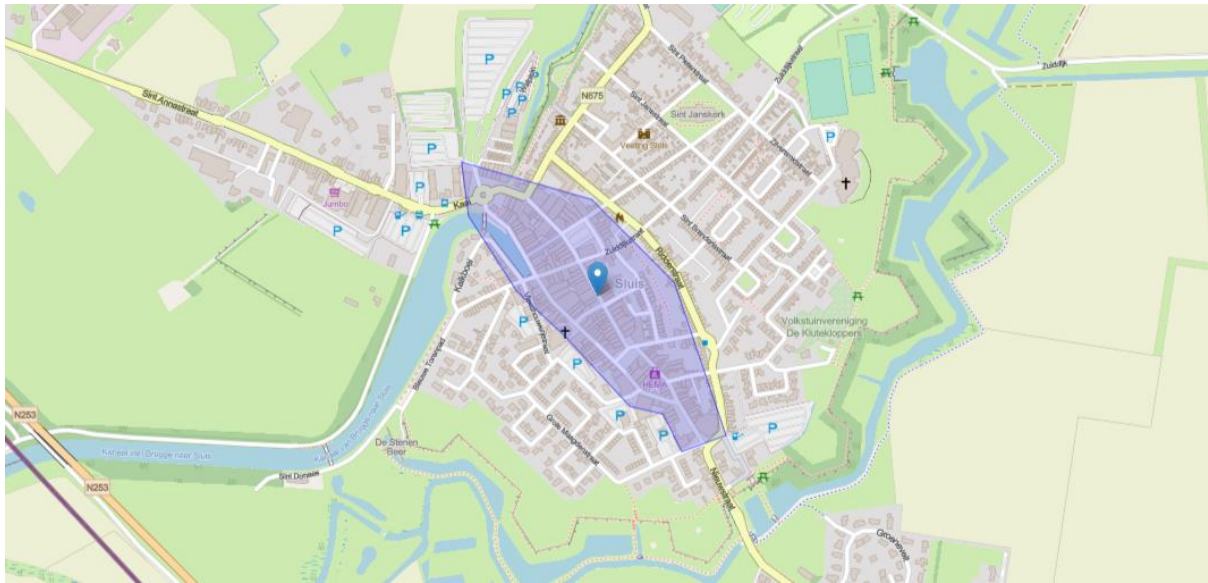
Afbakening locatie 'Centrum Goes'

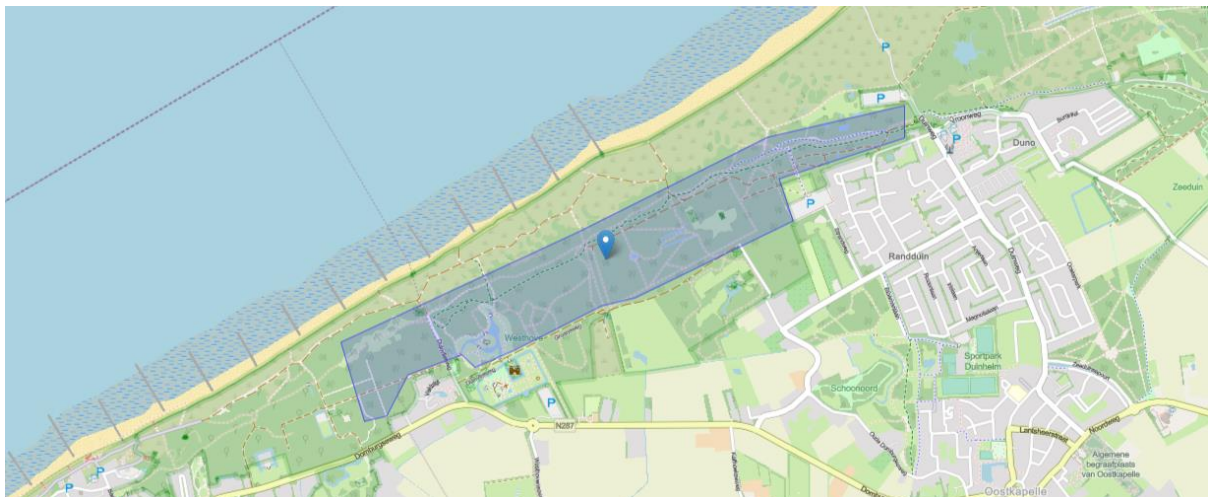
Afbakening locatie 'Centrum Renesse'

Afbakening locatie 'Centrum Sluis'

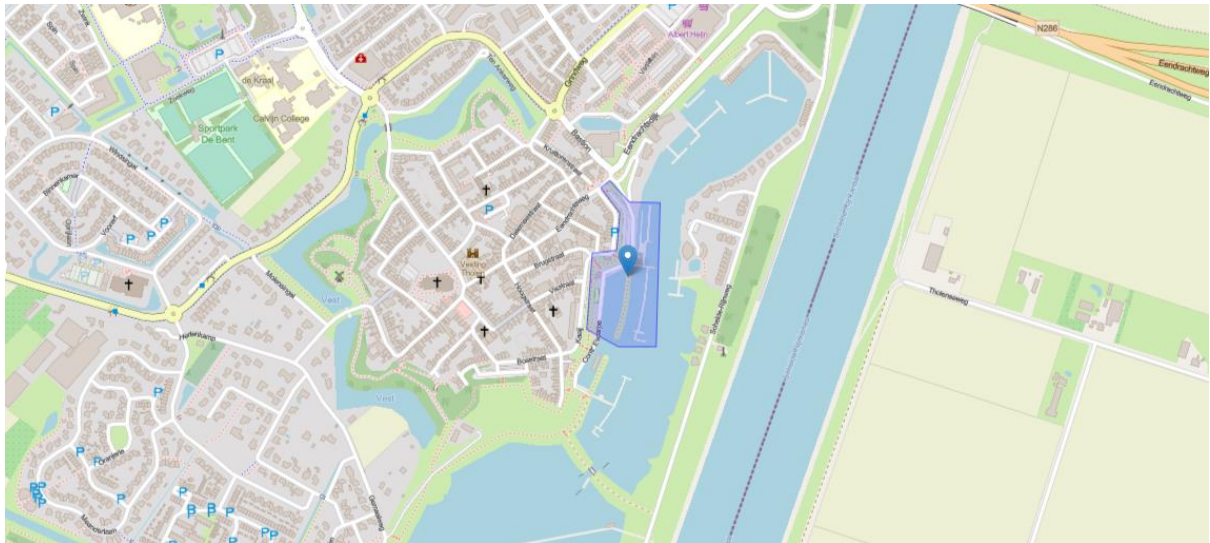
Afbakening locatie 'De Manteling van Walcheren'

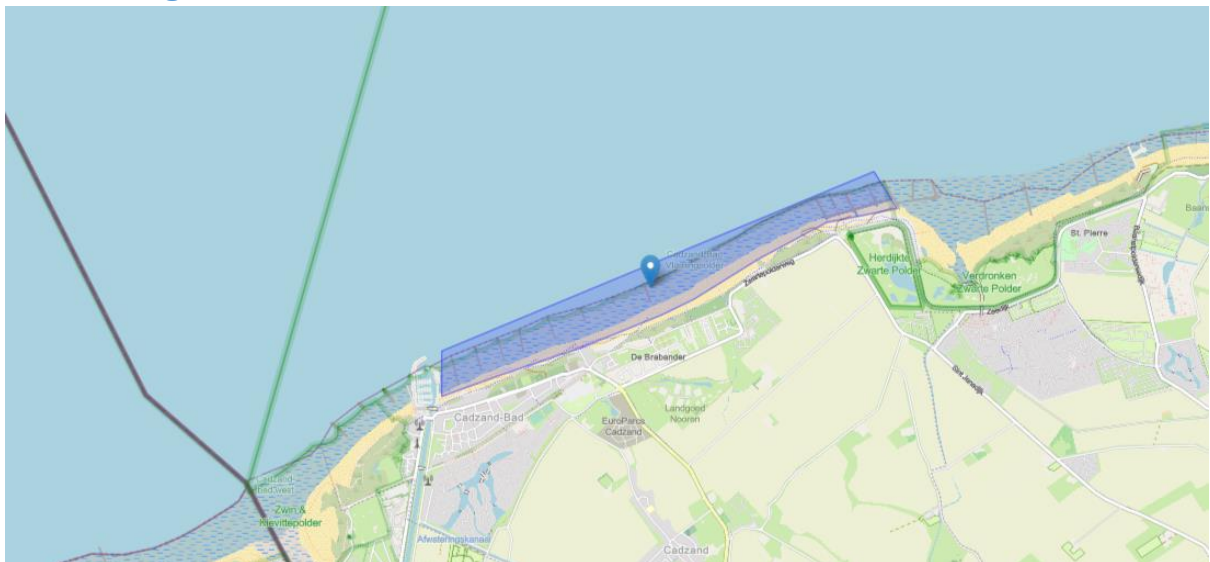
Afbakening locatie 'Dennenbos Westenschouwen'

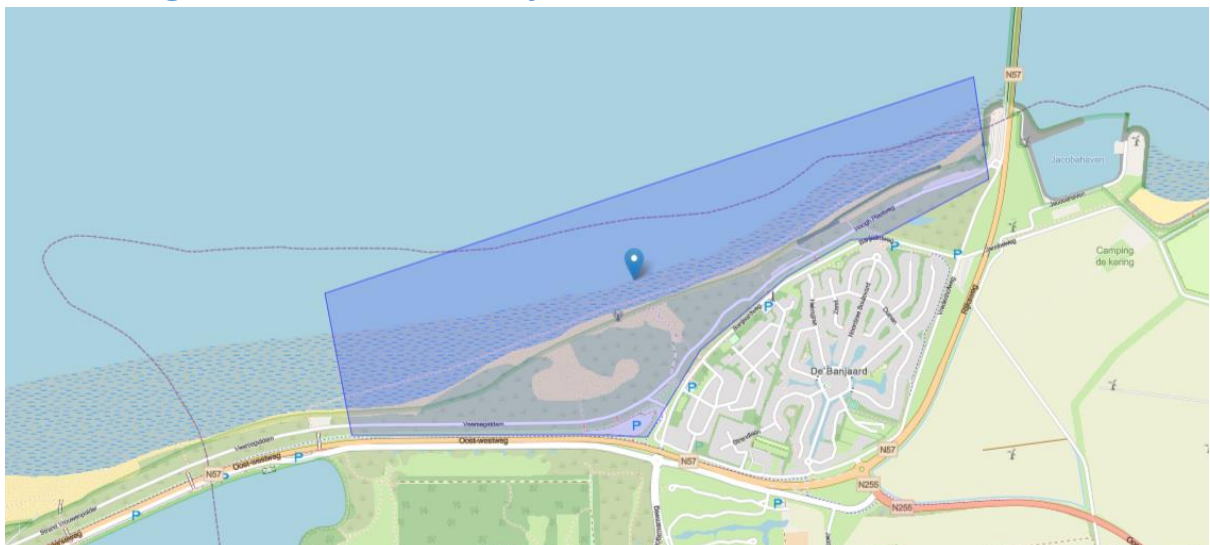
Afbakening locatie 'Haven Tholen'

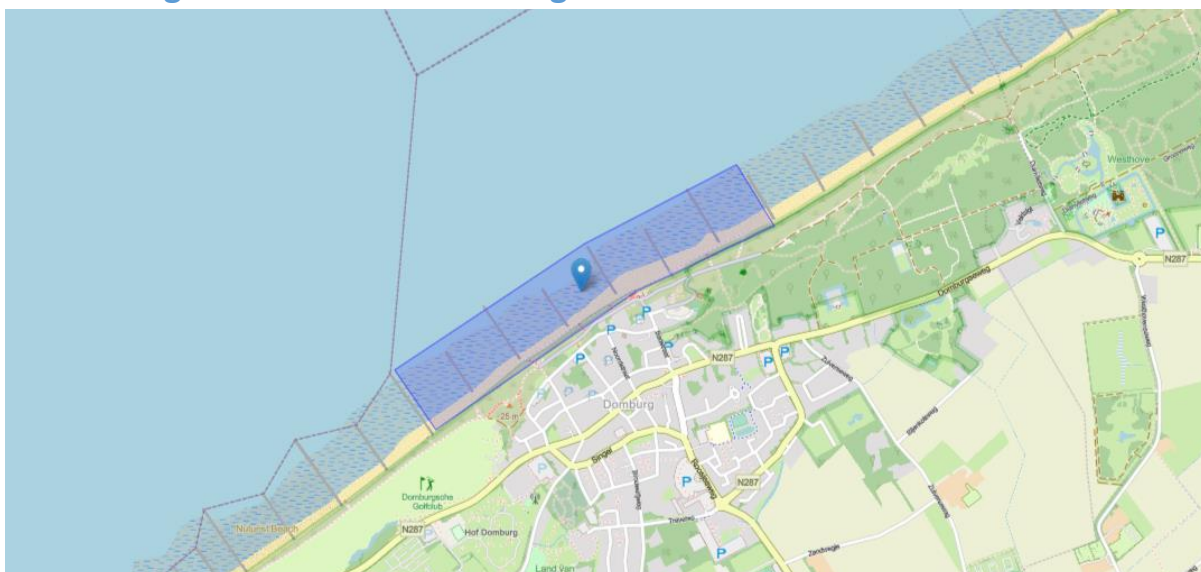
Afbakening locatie 'Strand Cadzand-Bad'

Afbakening locatie 'Strand de Banjaard'

Afbakening locatie 'Strand Domburg'

Afbakening locatie 'Waterdunen'

Afbakening locatie 'Yerseke'

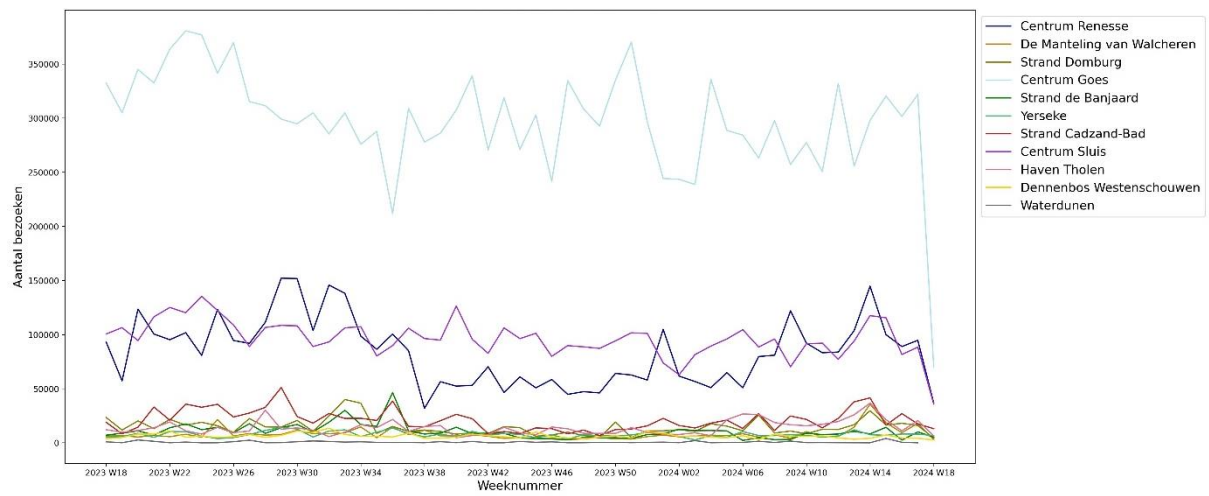

Bijlage 2 - Weeknummers met data in de periode 1 mei 2023 – 1 mei 2024

Weeknummer	Maandag	Zondag
18	1-5-2023	7-5-2023
19	8-5-2023	14-5-2023
20	15-5-2023	21-5-2023
21	22-5-2023	28-5-2023
22	29-5-2023	4-6-2023
23	5-6-2023	11-6-2023
24	12-6-2023	18-6-2023
25	19-6-2023	25-6-2023
26	26-6-2023	2-7-2023
27	3-7-2023	9-7-2023
28	10-7-2023	16-7-2023
29	17-7-2023	23-7-2023
30	24-7-2023	30-7-2023
31	31-7-2023	6-8-2023
32	7-8-2023	13-8-2023
33	14-8-2023	20-8-2023
34	21-8-2023	27-8-2023
35	28-8-2023	3-9-2023
36	4-9-2023	10-9-2023
37	11-9-2023	17-9-2023
38	18-9-2023	24-9-2023
39	25-9-2023	1-10-2023
40	2-10-2023	8-10-2023
41	9-10-2023	15-10-2023
42	16-10-2023	22-10-2023
43	23-10-2023	29-10-2023
44	30-10-2023	5-11-2023
45	6-11-2023	12-11-2023
46	13-11-2023	19-11-2023
47	20-11-2023	26-11-2023
48	27-11-2023	3-12-2023
49	4-12-2023	10-12-2023
50	11-12-2023	17-12-2023
51	18-12-2023	24-12-2023
52	25-12-2023	31-12-2023

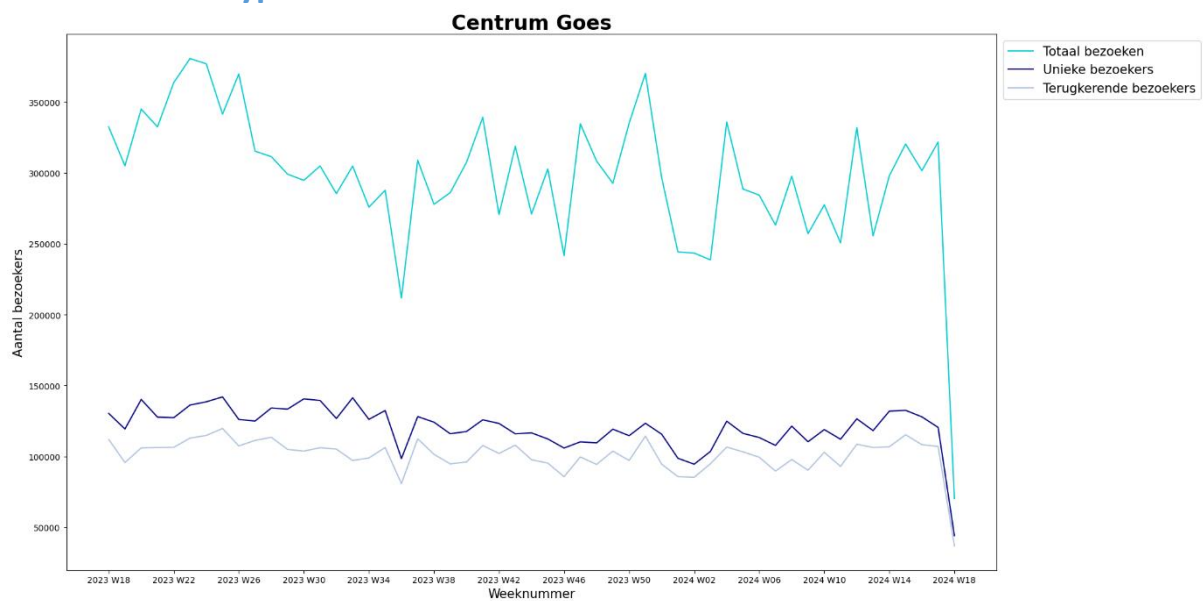
Weeknummer	Maandag	Zondag
1	1-1-2024	7-1-2024
2	8-1-2024	14-1-2024
3	15-1-2024	21-1-2024
4	22-1-2024	28-1-2024
5	29-1-2024	4-2-2024
6	5-2-2024	11-2-2024
7	12-2-2024	18-2-2024
8	19-2-2024	25-2-2024
9	26-2-2024	3-3-2024
10	4-3-2024	10-3-2024
11	11-3-2024	17-3-2024
12	18-3-2024	24-3-2024
13	25-3-2024	31-3-2024
14	1-4-2024	7-4-2024
15	8-4-2024	14-4-2024
16	15-4-2024	21-4-2024
17	22-4-2024	28-4-2024
18	29-4-2024	

Bijlage 3 - Totaal bezoeken Zeeland

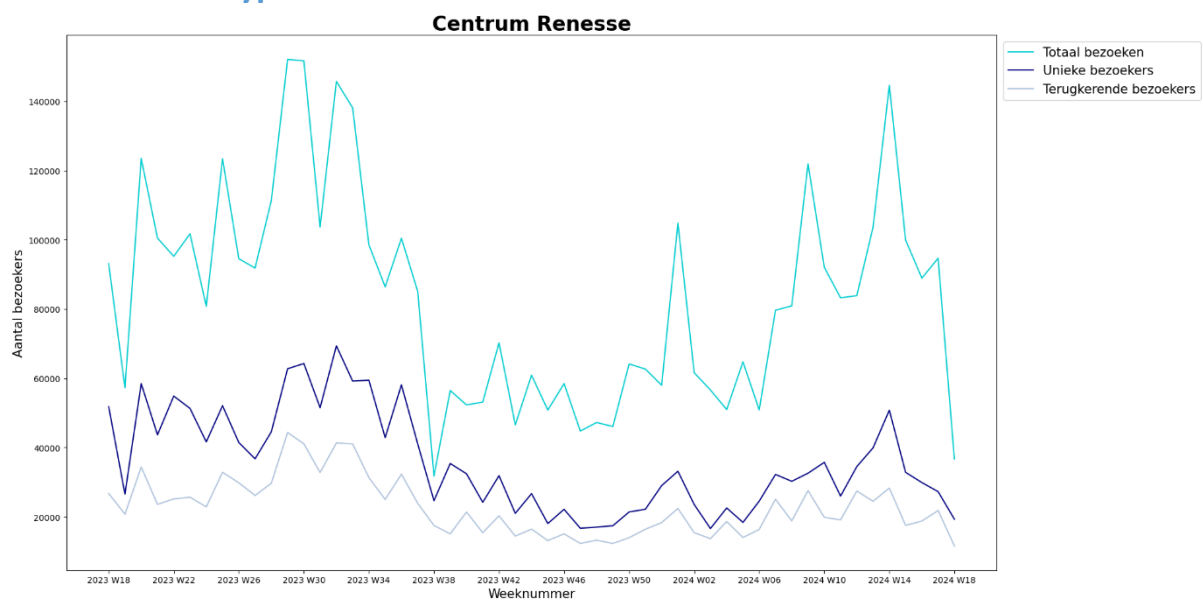

Bijlage 4 - Verschillende typen bezoekers per locatie

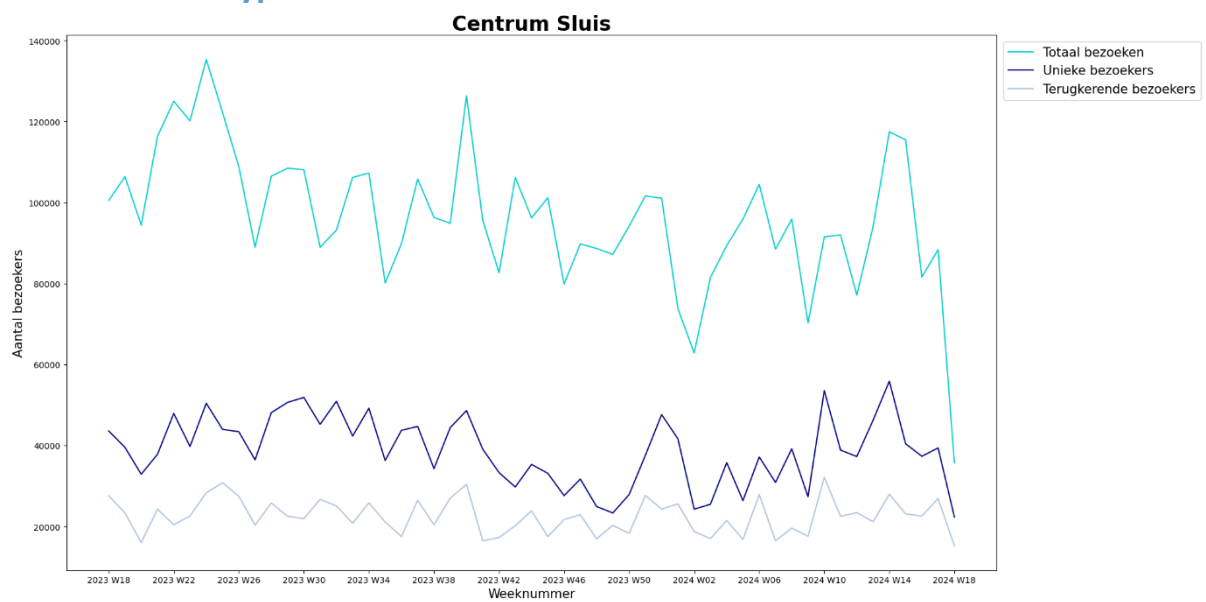
Verschillende typen bezoekers in 'Centrum Goes'

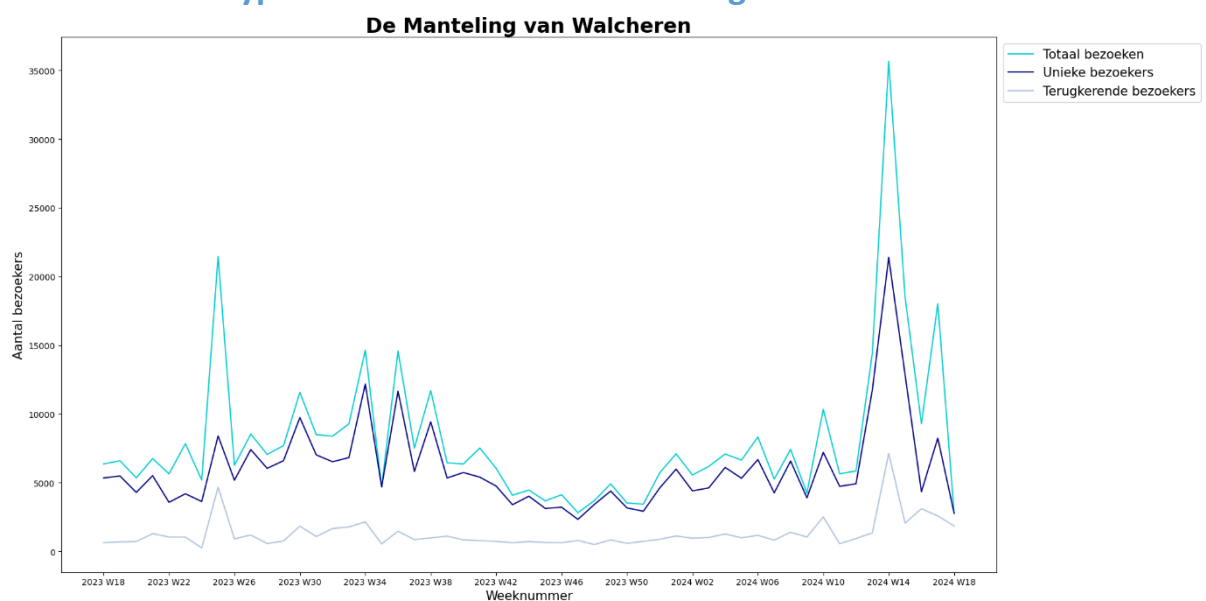
Verschillende typen bezoekers in 'Centrum Renesse'

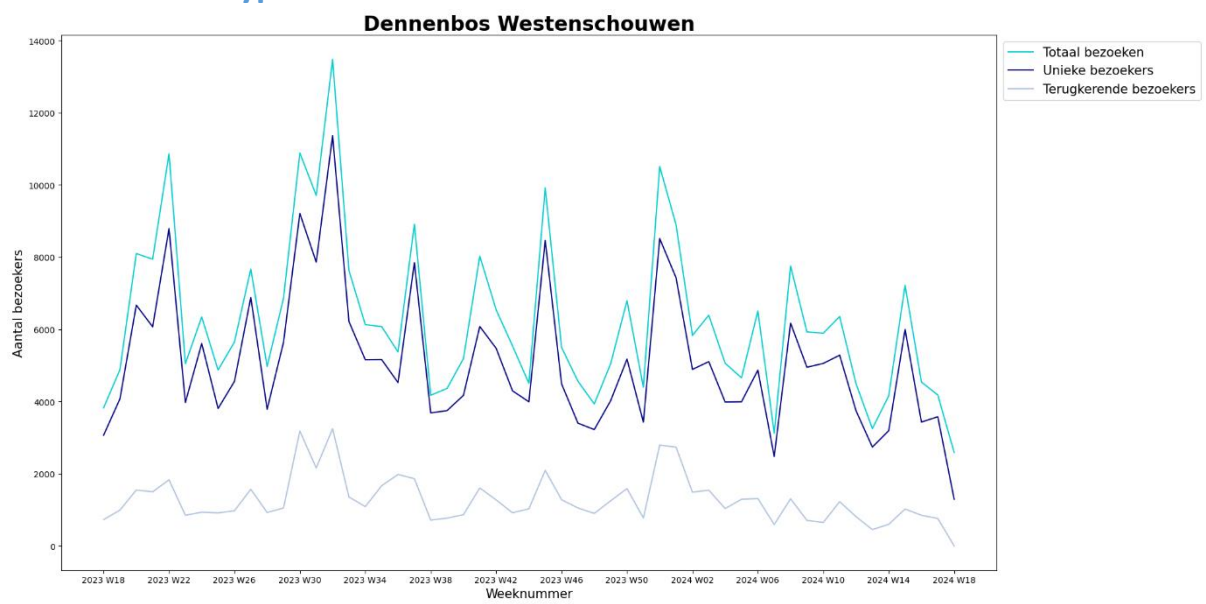
Verschillende typen bezoekers in 'Centrum Sluis'

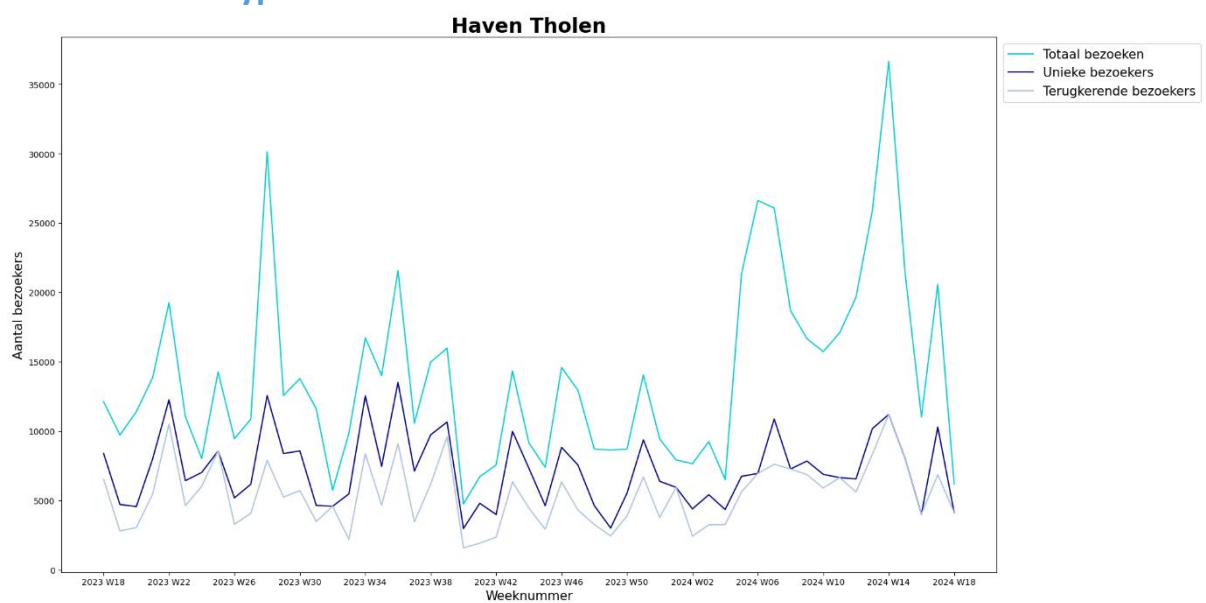
Verschillende typen bezoekers in 'De Manteling van Walcheren'

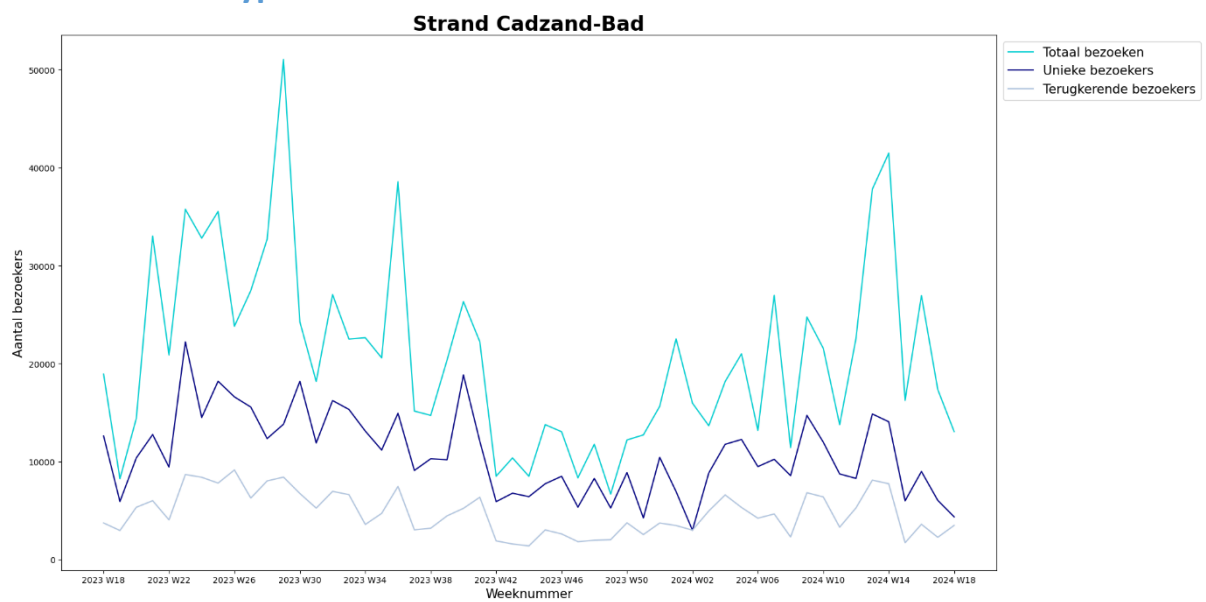
Verschillende typen bezoekers in 'Dennenbos Westenschouwen'

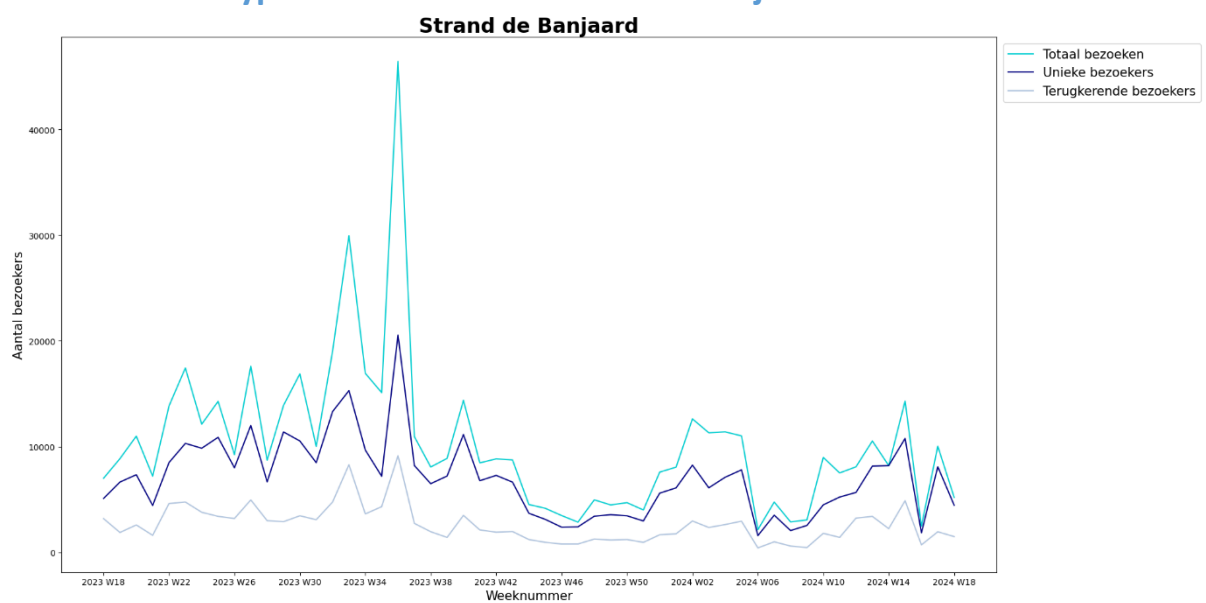
Verschillende typen bezoekers in 'Haven Tholen'

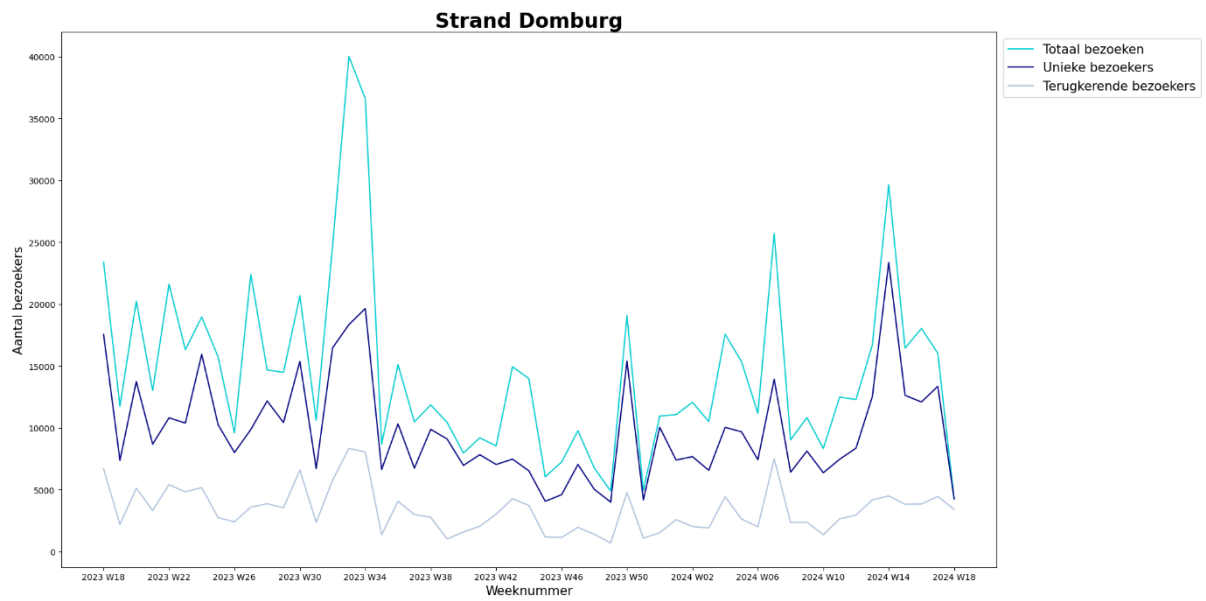
Verschillende typen bezoekers in 'Strand Cadzand-Bad'

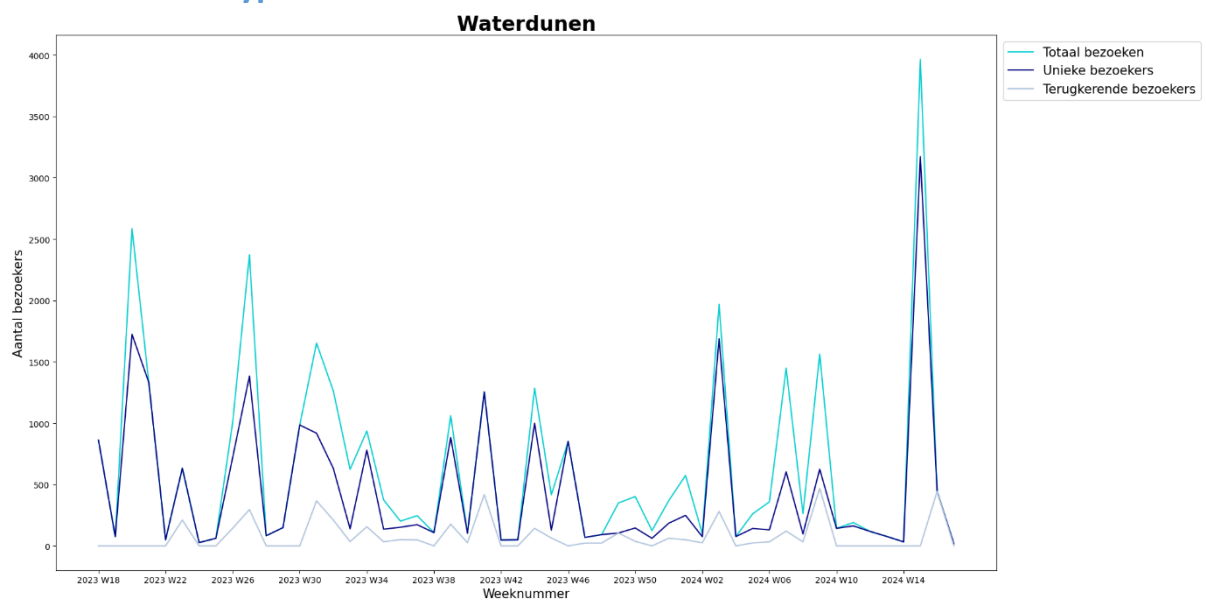
Verschillende typen bezoekers in 'Strand de Banjaard'

Verschillende typen bezoekers in 'Strand Domburg'

Verschillende typen bezoekers in 'Waterdunen'

Verschillende typen bezoekers in 'Yerseke'

